

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1835. 21. Novbr.

47ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

No Rihges. Pagahjuschá smehtdeenâ te Jehkab'-basnizâ divi Kandidahiti: Johann Anton Knieriem un Otto August Zannau tikfe eefwehriti par mahzitajeem. Pirmajs preeksch Dikkeles un ohtrajs preeksch Rihges Jggaumu draudses.

Sestas November-deenas waffarâ muhsu widdû leela blahsma pee debbefes rahdijahs. Pulksten' 7 pa lohdes puffi augstâ weetâ gaischa stihpa sahje issteeptees, kas eefahfoht kâ mehnes un beidsfoht kâ ugguns spihdeja. Ne zif ilgi, tad drufzix semmat' pa 5 woi 6 weetahm ugguns kammoti parahdijahs, kas ahtrumâ auge, un weenâ gabbalâ starrus isfchahwe us augfchu, taifni lihds stihpai. Isfhattijahs wifs itt kâ ffreedami jahneeki ar selta kruhfschu brunnam un iswilkteem sohbineem apbrummoti un farrogôs isdalliti un itt kâ tur kluwe fa-eers, un zits lausahs prett zittu, kâ schfehpi tikfe mehtati, sohbini iswilkti, dauds ar bultahm schauts un spihdeja kâ selta rihki un daschadas brunnas. — Bet jo starri us augfchu schahwahs, jo stihpa, dohdamees us seemeta puffi, isgaisfe. Ap pulksten' 11 tannî paschâ puffê wehl par pabeigu stipri sibbejahs. — Nemahziteem laudim tas bija par baigeem, bet mahziti preezajahs, scho debbefes sihmi, ko par seemeta blahsmu fauz, tahdu ffaidru un jauku dabbuht redseht, un ar paschahm azzim wehrâ lift, ka, kautgan wehl neweens zilweks Deewa darbus ihsten' irr isgudrojis, tatschu laifam buhs teefs, ko tee gudri muhsu laifâ pahre tahdahm blahsmahm mahza: ka effoht tif woi tahds fawads aufstums woi fil-tums, kas pa gaisu kahpoht us augfchu, wissapfahrt isplefchotees, un tif ween rumfibâ mums no tahlenes pa lohdes un seemeta puffi rahdotees.

No Ohdeffes pilssehtas pee melnas juhkas. Zif leelu sturmi, kahda tannî mallâ no 27^{tas} lihds 29^{tai} Oktober-deenai bija, laudis tur zittlahre

wehl naw peedsihwojuschi. Dauds fuggeem pa juhru enkuru wirwes truhke, kà paweddeni, zitteem zaurumi tikke eedaufiti, diwi pawissam gabje puschu un pulks tikke usmests seltâ. Weenam fuggam juhra nofkalloja paschu kapreini un 4 matroschus. Arri pee tahs smuffas muhretas bahkes, kas tur pee juhmallas, wehtra padarrija leelu skahdi un pa pilssehtu norahwe leelam nammam pussjuntu.

No Berlihes, Pruhfchu Fehnina pilssehtas. Lohpus ar kohku lappahm barroht, pee mums gan wehl naw mohde; bet pa Pruhfchu semmi jau daschâ weetâ pahr to dsird. Arraju sirgeem schinnis gaddôs tur arrahwe pufs ausu un dewe tikpatt dauds lappas. Tarschu winneem tikpat dauds spehka bija, un meefas tikpatt labbi breeduschas, kà zittkahrt, kad winnus wehl ar abolitehm peebarroja. Gohwim daschâ mehneft zirtu ehdamu ne dewe, ne kà tappas, un tahm tarschu tikpatt dauds un taufiga peena bija, itt kà no wisslabbakas gannibas. Zeiz, ka lohpu barroschanai wisslabbaki geldoht gohbjü un ohfchu lappas, — ka arri ohsolu, pehpelu, leepju, reekstu un ftawu lappas ne effoht wis smahdejamas, — ka wihksnu, wihtolu un apfu lappas drufzin flitakas un — ka tahs wissflitakas effoht elkschnu un behrschu lappas. Ne buhschoht wis lohpeem tahdas lappas doht, kas jau kohkeem nobirruschas, bet waijagoht winnas no pascha kohka woi noschliht, woi lihds ar jauneem sareem nogreest. Ja noschkinne, tad winnas kà seens irr kaltejamas; bet ja lihds ar sareem nogreese, tad schee pa leelahm flohtahm no pehdas resnuma irr ja-faseen, faufâ weetâ stahwu ja-leef kohpâ, lai wehjsch, wilkdamees zaur, winnas labbi noschahwe. No fints tahdahm flohtahm atlehkoht lohpeem tikpatt dauds barribas, ka no 200 mahrgineem seena. — Ak, kaut nu arri pee mums semmcurri ar gudribu to isprohwecu, un arradduschu labbu effam, sahktu tahs wisslabbakas kohku sortes audseht un paluhkoht, woi ne katram kohkam iktreschâ gaddâ gollohnti ar wisseem sareem bes skahdes warreschoht nozirst!

No Bai-reites pilssehtas, Wahzsemmê. Tur 16tâ Oktober ar leelu gohdu deeneft-meita, Susanne Frank ar wahrdu, tikke paglabbara, kas 70 gaddus bija wezzumâ un 60 gaddus pee weeneem kungeem, ta kapper-kalleja Amos un winna tehwa, deenestâ. Tanni paschâ nammâ ne senn arri diwi strahdneeki nomirre, no kurreem weens jau 70 un ohtrs 48 gaddus tur bija deenejis. Gohds laudim, gohds kungeem!

* Pahr seemeta-tautu, ko Ostiakus nosauz.

Sinnams, ka dauds un daschadas tautas pasaulê rohnahs, kurreu katrai sawada walloda un eeraschas irraid. Zitta irr mahzita un gudra, zitta atkal nemahzita, lohiti tumfscha un elka-deewiga. Kur gudriba un gaischums, tur arri labba flahschana atroschadama, bet kur nesapraschana un mulkiba walda, tur laudis tumfsibâ maldahs un sawâ dshwê nihkuli; kaut tee arri warrehtu labbflahschanâ dshwoht, tad tee tarschu neproht, kà tee pee tahs warroht peektuht. — Mahziti wibri, kas tahdas semmes pahrschajuschu un tahs daschadas tautas apraudhsijuschu, mums sawôs stohsids pahr tahm sinnu dohb. Pehz winnu stahsteem mehš schê saweem lassitajeem pahr sweschu seemeta-tautu sinnu dohsim.

Sibberijas semmê irr kahda tauta, ko Ostiakus sau. Schi tauta irr ta leelaka tannê semmê. Augumâ winnu leelaka dalka masi, jeb pussmehreni effoht. Sahrtus

Deewa wahrdu mihlotajeem.

Pirma fehja.

Ur scho wirsraustu meh's drihs eesahksim grahmatu list drikkeht, kurrat 10 dallas, katra no trim wesseleem bohgeneem buhs, un eeksch kurras atraddisees:

- 1) Spreddiki un zittas lihdsibas pee daschadeem mahzitaju darbeem, woi pah'r teem swehteem eewangeliumeem un lekzioneem, woi pah'r zitteem bibbeles wahrdeem;
- 2) Wissadas pamahzischanas pah'r tizzibas leetahm un kristigu dsihwoschanu, tapatt pa jautaschanahm un atbildeschahanahm, ka us zittu wihs; un arri Deewa luhgschanas;
- 3) Daschadas mahzibas, kas kristigam zilwekam ihpaschi derrehs, Deewa swehtus rakstus jo labbaki saprast un wehra list, woi pehz bibbeles wahrdeem, woi pehz tahm leetahm, semmehm un tautahm, kas swehtos rakstos minnetas;
- 4) Swehti stahsti, tapatt no wezzas, ka no jannas testamentes;
- 5) Stahsti, ka no to swehtu Apustulu laifeem ar to kristigu tizzibu pa pasauli gahje; sewischki, kas ar Lutteru un teem zitteem Deewa wihreem notikke, ka tee dsihwoja un ko padarrija; un arri, kas tizzibas deht ihpaschi te Widsemme

- un Kursemmè zittfahrt gaddijahs, un zif daschs deewabihjigs un tizzigs zilweks tè atraddahs;
- 6) Swehtas dseefinas, woi no itt wezzahm grahmatahm isneintas, woi jaun = isdohmatas; daschreis arri ar meldiju-raksteem, lai eefsch Latweefchu basnizahm us preefschu wehl labbaki eet ar dseedaschanu;
 - 7) Sinnas no sweschahm semmehm, fà tur mahzitajeem isdohdahs, paganu tautahm to fristigu tizzibu fluddinaht, fà tur wairojahs fristigas basnizas un ffoblas, un fà bihbeles draudstbahm un zittahm tahdahm fristigahm beedribahm pa pasauli laimejahs;
 - 8) Sinnas pahr to, fas muhsu puffè wehl scheem brihscheem woi ar basnizahm un mahzitajeem noteek, woi deht tizzibas un Deewa kalposchanas tohp pawehlehts un eestahdihts;
 - 9) Sinnas no jaunahm woi itt wezzahm latwiffahm grahmatahm pahr tizzibas leetahm, prohti: bihbelem, spreddiku grahmatahm, kattisneem, dseefinu grahmatahm un tà jo prohjam.

Sinnams, fa ne eefsch katras grahmatinas raksti no wiffahm schahm sortehm kohpà buhs, bet no-tahm daschadahm lihdsibahm, mahzibahm, luhgschanahm, stahsteem un sinnahm, fo tè fohlam, mehsh ikreis tik tahs islaidisim, kurras mums tanni laikà jau gattawas rohka un kurrahm arri wehl ruhmes buhs. Zerream turklaht gan, fa tee zeenigi muhsu ammata brahli pa Widsemmi un Kursemmi, mums mihligi peepalihdsedami, muhsu lassitajeem deesgan tahdu rakstu sagahdahs, fas tizzigeem laudim katrà laikà derrehs, un, ja tik warr buht, wiffwairak tanni brihdi eepreezinahs, kad ta grahmatina winneem rohka nahs.

Ram nu patiftu, schahs 1mas sehjas 10 dallas jeb sauvas dabbuht, tam tif waijaga wehl preefsch jauna gadda weenu rubli fudraba makfahnt un fawu wahrdu un to weetu, fur winsch dsihwo, mums doht sinnaht, ka meh's winnam ffaidri warretum nosaz-ziht, kurrâ weetâ winsch us preefschu fawas 10 grammatinas warrehs dabbuht, ja ne jaudatu, tabs ikreis tēpatt Nihgâ muhsu namnâ pee Sunder = eelas list fanemt. Katram zilwekam, kas us semmehm dsihwo, gan faws mahzitajs labpraht palihdsehs, tabs paschâ laikâ dabbuht rohkâ, kad Latweeschu lauschu draugs buhs fluddinajis, ka atkalweena palikke gattawa. — Wiffu to zilweku wahrdu, kas neween Latweeschu lauschu drauga lappas, bet arri schahs grammatinas turrehs, meh's papihra = wahka eefsch = puffed usfweedisim: neweenam ne par Wariseëru leelibu, bet katram par sismi, ka winna abbi rubli mums teescham jau rohkâ, un turflaht arri par gohdu, ka winsch wehl schinnis laikôs tif dauds no fawas nabbadsibas preefsch grammatinahn tehreja. Bet kas tikween woi par Latweeschu lauschu draugu woi tif par Deema wahrdu mihlotaju buhs makfajis, tam dohsim zittu kwitti. — Kursch zilweks pahr to gahdahs, ka meh's ikreis 10 gabbalus no schahm grammatinahn, woi no tahm lappahn weenâ tschuppâ winnam warresim nodoht woi peesubtiht, tam par labbu meh's no pateizibas ikreis to 11tu bes makfas peelisim. Bet kursch zilweks pehzlaikâ schahs grammatinas, woi wiffas kohpâ, woi pa weenahn gribbehs pirkt, tam gan 15 kap. fudr. par katru buhs ja = makfa.

Mihli ammata beedri, pasneedseet tad nu bes leelas luhgschanas mums jel arri pee schi jauna darba fawas rohkas; meh's juns sohlam, ka ne puss = wahrdu no juhsu raksteem zittadi listim drik-

fehrt, ne kà paschi tohs buhseet farakstijuschi; un turflaht juhs luhdsam, ne nemmeet par taunu, kad juhs schinnis grahmatinàs appaksch saweem rafsteem ne sawu wahrdu bohkstabus, bet tikween zipperus atraddiseet; arri to ne, ka mehš us preekschu wiss, kas mums tik deht Latw. kausch. drauga un deht Deewa wahrdu mihlotaja buhtu ja atbild us juhsu mums atlaistahm grahmatahm, ar ihseem wahrdeem arri pa wahku eeksch-pussi, jums par sinnu, usrakstifim, — un ka, no pateizibas par juhsu mihligu palihgu, zittu ne sinnam, ko darriht, ne kà schahs grahmatas wissas preeksch jums us glihtaku papibri list nodrikfeht un jums katru bes maksas peesubtiht.

Un juhs, krisligi, tizzigi laudis, kurreem schahs grahmatinas fewischki nowehletas, lassajt winnas ar weenteesigahm firdim, no wissas dwehseles us to dsihdamees, ka juhs ne tik to wahrdu klausitaji, bet arri darritaji paleekat. — Lai Jesus pats palihds, ka daudseem isdohtohs par atgreeschanu, par firds pazillaschanu un pwehtu eepreezinaschanu. Winnam lai irr gohds un flawa muhschigi muhscham. Amen.

Rihgâ. Nowember 1835.

Herrmann Trey,

wezzatajs mahzitajs pee Rihges Zahna
basnizas.

Wrihw drikkfeht.

Rihgâ, 19. Nowember mehnescha deenâ 1835tâ gabbâ.

Dr. C. E. Napieršky,
drikfejamu grahmatu pahrluhkotajs.

waigns pee winneem neredsoht, bet tee effoht wahji, nesauti, ar leeleem gihureem un farkanigeem, faspurguleifcheem matteem. — Rahda winneem meefa, tahds arri gars. Effoht tee weentefigi, bailigi, mahau-tizzigi un us kuhtribu padewufchees, un pawiffam maf freetnibas pee winneem atrohdotees.

Winnu apgehrbs gan drihs weenigi no lohpu abdahm, kurras paschi few par drehbehm fataifa. Krelki tikween baggateem irr, bet zitti paschas abdu drehbes us pliffas meefas walto. Wihrischli apgehrbjahs ar weenu weenigu appafsch-faschoku, kurras preekschâ un pakkalâ peedurknes peeschuhtas un augschâ zaurums, pa kurre galwu warr isbahst. Schis faschoks (drehbes gabbals) irr winnu frells un swahrts, no seemela-breeschu abdahm taifihes. Pahr scho tee wehl weenu wirksaschoku wehl, kureschs no jaunu breeschu abdahm taifihes. Appafsch-faschokam irr spalwas pufse us eefschu, bet wirsejam us ahropuffi. Arri schim irr fakla zaurums, pee kurra pakkalâ no gebretas sunnu abdas taifita zeppure peeschuhta, fo galwai usleek. Seemas laikâ pahr scheem abbeem faschokem wehl leelaku weik, kurras arri zeppure no garrisपालmainas sunnu abdas preefta. Waffarâ — kad teem tib, — gresnojahs ar tahdeem swahrteem, fo no wiffwiffahdeem luppateem, woi baltahm sunnu, woi leddus-lapsu assehm fataifa. Biffas wiini tikween seemâ walto un taifa tahs paschas no breeschu abdahm. Arri winnu sekkes, — jebfchu tahs gluschi ihfas, — teek no breeschu abdahm taifitas, un pahr tahm tee walta sahbakus no breeschu naggeem. Ar scheem tee drohfschi pa leddu un sneegu warroht eet. Seewifschas seemas laikâ arri faschoku us pliffas meefas walta, bet waffarâ swahrkus no siwu abdahm. Matti tahm us pakausi diwas bisês pihri un baggatas schahs isgresno ar daschadeem ffarbda un alwa-neekem un behrnu-spehlehmu. Aufs is eeleek us drahti fawehrta frells. Winnas leekahs lohti kaunigas; jo kad kahds swech-neeks pee winneem eenahk, tad tabti atkappjahs, bet kad to darriht nepaspeh, tad kahdâ faktâ eeleen, woi galwu apfeds ar drehbes gabbalu. — Schee lauztini pawiffam neproht grahmataf lassih, nei rakstih, jo fohlas pee winneem naw, nedf kahdas mahjifchanas. — Waldifchanas un teefas pee winneem laikam arri netruhtst. Jo kad pee winneem fahdam leezibas deht preeksch teefahm wajag' swehrecht, tad tas noteek schahdâ wihfê: paklahj lahfscha abdu appafschâ, kur tam swehretajam jastahw wirfâ; noliek arri weenu zirri us to abdu un dohd swehretajam maifes kummosu rohfa; schis tad fakka to swehrestibu schâ: "Ja es netafni swehrejû, tad lai lahjis manni faplohfa, zirris nomaita, jeb, lai es ar scho kummosu aistrijohs." — Wiini pahrtteek wiffwairak no sweijofchanas un schi winneem ta gahrbaka maltite effoht; bet meddischanu un putniuu kerschanu wiini tik par laika-kaweschanu turroht.

Kad nu breeschu winneem tik lohti wajadfigi, tad tee tohs arri wiffwairak turr'. Ar teem wiini brauz, ehd winnu gaku un peenu un gehrbjahs ar winnu abdahm. Arri dauds jaunas lapsas tee fawâs istabas turr' un barro, un pehz no winnu abdahm taifa faschokus. Wiini to arri sian, ka wahjahm lapsahm labbakas ahdas effoht, fâ taufahm, tâpehz tee, kad tahs grihb kaut, papreeksch ilgi leek baddu zeest un tad abdu nowelf. — Sunnus tee turr leeleem pulkeem; jo schee winneem derrigi us meddischanu un pee braufschanas. — Seemas laikâ schee lautini dshwo masôs fahdschôs, kurreôs 5 lihds 20 istabinas irr; bet pa waffaru tee wasajahs apfahrt un wadda fewim lihds palatfas, no behrnu tahsehm taifitas. — Winnu seemas istabas ar kambarifcheem irr istaifitas, bet lohti semmas un stahw pa pufsi eefsch semmes. Ihsta jumta naw, bet pahrtlahj jumta weetâ leelu dekki pahr, un to ar semmi apmett. Gaifmas deht tee masu zaurumu atstahj un eefsch ta eefalde leddus gabbaluu. — Eefsch seemas mahjokteem wiini lohti netihri dshwo; jo schê irr zilwest, lohpi, funni un galka wifs weenadi kohpâ; tê tohp tabbaka sm-hêhta un trahna dedfnata un — brijnum's naw — ka wiffas mallas ar fustohneem mudsch. Schinnis netihras istabas nabbagi lautini wiffu seemu dshwo, mahjas darbus strahdadami. Wihrischli taifa tikklus, sunnu-kammanas, sneega kurpes un wiffadus mahju rikfus. Seewifschli siwis schahwe, trahnu wahra, ausch no nah-

trehm rupju audeksu, taifa drehbes no lohpu un funnu ahdam u. t. j. pr. Kurras no schahm leetahm paschi ne walfo, tahs pahrdohd un to naudu apdserr; tâpeh; tee arween irr nabbagi.

Winnu ehdeens wiffuwairaf irr siwis un galka, tiffabb funnu, fâ wiffahdu swebru. Labbracht tee arri ehd seemet-breeschu un putnu-galku un fihpolus. Tee wiffu wahra weenâ katlâ, fo itt retti ar ahdas gabbalu isbersch, un kas tik no kustohneem krittiss eekschâ, to eerihj wiffu lihds. Maifi pee winneem arri retti atrohn, so tanniss aufstâs semmês nekahda labbiba ne aug; tahs weetâ tee ehd schahwetâs siwis, kurras kohkas meeserôs sageuhsh. — Siwju suppe un peens irr winnu dsehreens, un, kad teem nauda irr, tad arri brandwihnu dserr. — Zitti gan irr krittiti laudis, — zitti wehl pagahni; bet wiffi lohiti mahnu-tizzigi.

Kristigi brahlî un mahfas! Pateizeet no firds schehligam Deewam, kas jums schinni laimigâ semmê stârp gohdigeem zilwekeem to dshwi wehlejis un apdohmajat, zil baggati juhs effat prett winneem nabbageem! — Luhdsfeet arr' pahr winneem-Deewu, tai winschs tohs pee ffaidrakas atshshanas un prahitibas peewestu. Retihkojeet peh; leekas laimes, bet paleezeet eeksch sawas paschas jums no schehliga Deewa nowehletas weetas un usturrastees ar peetezibu. — s — n.

Schai lappat mehš, fâ sohljuschi, to ffaidraku un geldigu sinu dohdam par peeliks kumu un sawus lassitajus luhdsam, lai to arri zitteem dohd lassihî un mums mihligi palihds, fa ne nahsam fshahdê.

Sinna, zil naudas 19. November-mehn. deenâ 1835 eeksch Nihges maksaja par daschahm prezzehm.

Maksaja:		Subr. naudâ. Rb. R.	Maksaja:		Subr. naudâ. Rb. R.	
1 puhru rudsu, 116 mahrziaus smaggu	1	65	1 pohdu (20 mahrzineem) wassu	=	5	20
— meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1	25	— — tabafa	= = = = =	1	—
— fweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1	80	— — fweesta	= = = = =	2	10
— ausu	—	85	— — dselses	= = = = =	—	65
— firnu	1	50	— — linnu, frohna	= = = = =	2	50
— rupju rudsu = miltu	1	75	— — brakka	= = = = =	2	40
— bihdeletu rudsu = miltu	2	—	— — kannepu	= = = = =	—	80
— bihdeletu fweeschu = miltu	2	30	— — schkihtu appinu	= = = = =	2	40
— meeschu = putrainu	2	—	— — neschihtu jeb prezzes appinu	= = = = =	1	50
— eefala	1	25	— muzzu silku, eglu muzzâ	= = = = =	6	—
— linnu = sehklas	3	50	— — lasdu muzzâ	= = = = =	6	50
— kannepu = sehklas	1	50	— — smalkas fahls	= = = = =	4	—
1 wesumu feena, 30 pohdus smaggu	3	—	— — rupjas baltas fahls	= = = = =	4	30
barrotu weherschu galku, pa pohdu	1	—	— — wahti brandwihna, puffedegga	= = = = =	9	—
			— — — — — diwdegga	= = = = =	10	50

Weenu subdraba rubli warreja dabhuht par 360½ kapeikeem warra naudas.

Lihds 20. November pee Nihges irr atnahkuschi 987 fuggl un aisbraukuschi 928.

Wrihw drikket. No juhrmallas-gubbernementu augstas walbischanas puffed:
Dr. C. E. Napierky.